

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

"1920"

Személy

Hel

Szerző:

B-t.

Cím:

A Szépművészeti Múzeum Dürer-kiállítása

Forrás:

Népszava

Bp.
(Helv)

1920 IX/28
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp. nyomt. XX. cs. 23.

A Szépművészeti Múzeum Dürer-kiállítása.

A Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya ezuttal Dürer német festő és rézmetsző műveiből rendezett kiállítást. Dürer Albert (1471–1528) abban az időben nemzetének legkimagaslóbb képzőművésze volt, aki mély gondolatokat, őszinte vallásos ihletet vitt bele művészetébe és elődei tanulságaiból kiindulva, azok kezdetleges kifejezőmódját tökéletesítette és a német művészetet majdnem az olasz művészet akkor nagyon magas színvonalára emelte. És ha nem sikerült neki elérni a virágzó, büszke olasz reneszánsz-művészetet, ennek oka nem benne rejlik, hanem abban a nagy távolságban, amely a 15–16-ik századbéli olasz közéletet, gazdasági szervezettséget, műveltséget Európa valamennyi állama fölé helyezte. Dürer messze túlhaladta tanítómestereit, akik a gótikus művészet tapogatózó, szögletes modorában dolgoztak (ez különben az ő fiatalabbkori műveinek még az uralkodó vonása), elődei csakugyan azt csinálták meg, amit megláttak, de kifejezőmódjuk pallérozatlan volt, nem tudták összhangot teremteni a látott tárgyak között, nem tudták úgy elrendezni azokat, hogy belőlük a természet törvényszerűsége és szépsége önkéntelenül is kiderüljön. Az olaszok is csupán több mint 200 éves fejlődés után értek el ide. Viszont belőlük hiányzott a nagy szeretet a tárgyakkal szemben, az anyagszerűség érzése, ami az északi népek művészetét olyan meghitté tette.

Dürerben az észak és dél egyesült. Személyes tapasztalathoz ismerte az olasz művészetet — 1505-ben Venéziában járt — és az olasz hatások műveiben kimutathatók. És kimutatható a fokozatos fejlődés menete is, ahogy a gótikus

merevség enyhül, ahogy a szögletes jöleső lágy kerekdedébe mennek át és formáiban a szikárság helyett egyre több a hús, a lüktető vér, elevenesség és a tárgyak tulajdonos helyébe tisztult egyszerűség lép. Viszont vannak torlódások, visszafordulások a fejlődés e folyamatában. A kiállított anyag elrendezése olyan, hogy szinte végigkísérhetjük a művész élete és munkálkodása útjában. Tulnyomórésztben rézmetszetek és fametszetek láthatók e gyűjteményben, szóval a sokszorosító művészet termékei. A fametszetek Dürer korában a művészet népszerűsítését jelentették. Olcsók voltak, művészi értékük volt és amíg az olajfestmények egy-egy ember tulajdonát alkották, a fametszetek szétszóródtak a világba, ahány példány készült egy-egy lapból, annyifelé eljuthattak. Az olajfestmény leginkább a gazdagok lakását díszítette, egy-egy fametszetet a kevésbé tehető emberek is könnyűszerrel megszerezhettek.

A kiállítás mintegy 180 műlapot foglal magában. Tekintve, hogy évszázadok folyamán nagyon sok ment veszendőbe a művészek grafikai műveiből, ez a szám határozottan impozáns. Ha végigtekintjük a lapokat, az első számtól kezdve, ahol még a tanítómesterek kezvonása uralkodik, az utolsó lapig, amely 1526-ban, Dürer halála előtti két évvel készült, szinte elképrázlat bennünket a mester hallatlan tudása. Micsoda gazdagságban bontakozik ki előttünk a sok mozgó, eleven ember, ház, utca, erdő, tenger, vár, madár, sokféle állat. És mily érthető tisztasággal, pozitíven kél életre mindez. Képzőművész Szent János jelenéseinek, a világ végét jósoló Apokalipszisnek ábrázolásában (24–28. számok) valósággal tobzódik. Az anyagot megjelenítő tudása az 50. számú cimerrajzban bámulatba ejti a szemlélőt. A 10. és 112. számú lapok az egyszerű emberek életét tárják elénk melegen, meghitt szeretettel. A 21–46. számmal jelölt fametszetsorozatban tisztán mutatkoznak az olasz hatások nyomai. A háttérben levő reneszánszstíli épületek is ezt mutatják, a 44. számú lapon a növényzet oly buja, oly gazdag, hogy szinte példátlan Dürer munkáiban. A gyűjteményben ott látjuk a művész majdnem valamennyi híres, nevezetes lapját. Ott van a Lovag, a Halál és az Ördög című rézmetszet (103), a Melancholia (109), Szent Jeromos (110), stb. Megfigyelhetjük, hogy több ízben földolgozta ugyanezt a tárgyat és ugyanezben mindig másképen oldotta meg feladatát. Mindig talált valami új meg új mozzanatot, amellyel változassá, gazdaggá tette az ábrázolást. Mindezek a tulajdonságok azt mutatják, hogy a grafikai művészet terén a nagyok között a legnagyobb volt és az is maradt sokáig. Szinte egymagában ragyogott a csillaga, amíg csak egy évszázaddal később Hollandiában új csillag tűnedezett föl: Rembrandt.

Budapesti Tavaszi Házinyomdája 1919.

B-t.